

คู่มือเตรียมสอบ

นักวิชาการ

ปฏิบัติการ

ปี 2569

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประกอบด้วย

ทดสอบความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง โดยแยกเป็น ๒ ส่วน ดังต่อไปนี้
ส่วนที่ ๑ ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน (คะแนนเต็ม ๔๐ คะแนน) ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ส่วนที่ ๒ ความรู้เฉพาะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน (คะแนนเต็ม ๑๖๐ คะแนน)

- (๑) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ การวางแผนงาน และปฏิบัติหน้าที่ดำเนินงานต่าง ๆ สามารถจัดประชุม อบรม สัมมนา และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ
- (๒) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยและวิชาการและตามหลักธรรมาภิบาล
- (๓) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการงานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ งานเอกสารทางวิชาการ งานสารบรรณและงานด้านอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (๔) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแนวทางจัดตั้ง เครือข่าย การบริหารจัดการเครือข่าย การส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มโอกาสและช่องทางในการเข้าถึง และสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจน เพื่อให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน หลักธรรมาภิบาล รวมถึงเพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เข้ามาเป็นเครือข่ายในการสนับสนุน และช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (๕) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนาการบริหารจัดการ องค์ความรู้ (KM) งานเว็บไซต์ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านวิจัยและวิชาการ งานห้องสมุด งานพิพิธภัณฑ์ และหอจดหมายเหตุ รวมทั้งโปรแกรมข้อมูลเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับงานสถิติ การนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัยและงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านระบบออนไลน์รูปแบบใหม่

ศูนย์จำหน่ายคู่มือสอบเข้ารับราชการ รัฐวิสาหกิจ ป.ตรี ป.โท ภาค ก. ก.พ. สอบครู สอบตำรวจ
 สอบทหาร ครบวงจร ชีกราม ชีกแดง ตำราเรียนชีกคณะ ลิขสิทธิ์ เฉพาะเจาะจง รวดเร็วตอบสรุป
 และข้อสอบทุกคน: ทุกวิชา ทุกสาขา แบบเล่มจัดส่ง/E-Book เนื้อหาล่าสุด

299.-

คู่มือสอบ
นักวิชาการปฏิบัติการ
สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ราคา 299.-

คำนำ

ชุดพิชิตข้อสอบสำหรับการสอบตำแหน่งนักวิชาการปฏิบัติการ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการสถาบัน ได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมตัวสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา เป็นการทั้งเนื้อหาและข้อสอบ ที่กำหนดในการสอบพร้อมคำอธิบาย โดยได้รวบรวมขึ้นจากประสบการณ์ตรงของคณะทีมของสถาบัน THE BEST CENTER ที่มีประสบการณ์ มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขออภัยข้อบกพร่องใด ๆ อันเกิดขึ้นและยินดีต้อนรับฟังความคิดเห็นจากทุก ๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน
ฝ่ายวิชาการสถาบัน
สถาบัน The Best Center
www.thebestcenter.com

สารบัญ

◆ หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขันเพื่อวัดความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

ทดสอบความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง โดยแยกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

★ ส่วนที่ 1 ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

โดยวิธีการสอบแบบปรนัย มีขอบเขตเนื้อหาที่สอบ ประกอบด้วย

ความรู้เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน1

ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่

ของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

★ ส่วนที่ 2 ความรู้เฉพาะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน (คะแนนเต็ม ๑๖๐ คะแนน)

โดยวิธีการสอบแบบอัตนัย มีขอบเขตเนื้อหาที่สอบ ประกอบด้วย

(1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ การวางแผนงาน และปฏิทินการดำเนินงาน.....71

งานต่าง ๆ สามารถจัดประชุม อบรม สัมมนา และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ
และกิจกรรมต่าง ๆ

(2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย รวบรวมข้อมูล121

และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยและวิชาการ และตามหลักธรรมาภิบาล

(3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการงานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ170

งานเอกสารทางวิชาการ งานสารบรรณ และงานด้านอื่น ๆ

เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(4) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแนวทางจัดตั้งเครือข่าย224

การบริหารจัดการเครือข่าย การส่งเสริมการมีส่วนร่วม

เพื่อเพิ่มโอกาสและช่องทางในการเข้าถึงและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนเพื่อให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจ

ตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน หลักธรรมาภิบาล

รวมถึงเพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เข้ามาเป็นเครือข่ายในการสนับสนุนและช่วยเหลือ

การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(5) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนางานบริหารจัดการองค์ความรู้ (KM)295

งานเว็บไซต์ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านวิจัยและวิชาการ งานห้องสมุด งานพิพิธภัณฑ์และ

หอจดหมายเหตุ รวมทั้งโปรแกรมข้อมูลเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับงานสถิติ

การนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัยและงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านระบบออนไลน์รูปแบบใหม่

◆ **หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขันเพื่อวัดความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง**

ทดสอบความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง โดยแยกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

★ **ส่วนที่ 1 ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน** (คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

โดยวิธีการสอบแบบปรนัย มีขอบเขตเนื้อหาที่สอบ ประกอบด้วย

◆ **ความรู้เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน**

ข้อ 1. คำว่า “Ombudsman” (ออมбудสแมน) มีรากศัพท์ต้นกำเนิดและเริ่มต้นมาจากประเทศใด

- ก. ประเทศอังกฤษ
- ข. ประเทศฝรั่งเศส
- ค. ประเทศสวีเดน
- ง. ประเทศสหรัฐอเมริกา

เฉลย: ค. ประเทศสวีเดน

คำอธิบาย: ตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ "Ombudsman" ในภาษาสวีดิช แปลว่า "ผู้แทน" หรือผู้ได้รับมอบอำนาจในการตรวจการ โดยมีกำเนิดเริ่มต้นมาจากประเทศสวีเดน นับตั้งแต่ พ.ศ. 2352

ข้อ 2. ผู้ตรวจการแผ่นดินในประเทศไทย เริ่มจัดตั้งขึ้นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญฉบับใด และจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ไດ

- ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (จัดตั้ง พ.ศ. 2542)
- ข. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (จัดตั้ง พ.ศ. 2550)
- ค. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 (จัดตั้ง พ.ศ. 2560)
- ง. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 (จัดตั้ง พ.ศ. 2535)

เฉลย: ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (จัดตั้ง พ.ศ. 2542)

คำอธิบาย: ผู้ตรวจการแผ่นดินในประเทศไทยเริ่มมีขึ้นครั้งแรกโดยถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และได้รับการจัดตั้งขึ้นจริงเมื่อ พ.ศ. 2542

ข้อ 3. เมื่อแรกเริ่มก่อตั้งในประเทศไทย องค์กรนี้ใช้ชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่าอะไร

- ก. ผู้ตรวจราชการแผ่นดิน
- ข. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- ค. คณะกรรมการตรวจการแผ่นดิน
- ง. ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย

เฉลย: ข. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

คำอธิบาย: ในช่วงแรกของการก่อตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 องค์กรนี้มีชื่อว่า "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา" ก่อนจะเปลี่ยนชื่อเป็น "ผู้ตรวจการแผ่นดิน" ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

ข้อ 4. ตามกฎหมายปัจจุบันกำหนดให้มี "ผู้ตรวจการแผ่นดิน" จำนวนกี่คน

ก. 1 คน

ข. 3 คน

ค. 5 คน

ง. 7 คน

เฉลย: ข. 3 คน

คำอธิบาย: รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินจำนวน 3 คน ซึ่งจะเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ข้อ 5. ใครเป็นผู้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดิน

ก. นายกรัฐมนตรี

ข. ประธานรัฐสภา

ค. ประธานวุฒิสภา

ง. พระมหากษัตริย์

เฉลย: ง. พระมหากษัตริย์

คำอธิบาย: ผู้ตรวจการแผ่นดินคือบุคคลที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา

ข้อ 6. คณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดิน ต้องเลือกผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าตำแหน่งใด และต้องดำรงตำแหน่งนั้นมาไม่น้อยกว่ากี่ปี (สำหรับสัดส่วนจำนวน 2 คน)

ก. ไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

ข. ไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 7 ปี

ค. ไม่ต่ำกว่าปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

ง. ไม่ต่ำกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

เฉลย: ก. ไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

คำอธิบาย: ตามคุณสมบัติระบุว่า ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

ข้อ 7. ผู้ตรวจการแผ่นดินในสัดส่วนที่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะ (จำนวน 1 คน) ต้องมีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่ากี่ปี

ก. ไม่น้อยกว่า 10 ปี

ข. ไม่น้อยกว่า 15 ปี

ค. ไม่น้อยกว่า 20 ปี

ง. ไม่น้อยกว่า 25 ปี

เฉลย: ค. ไม่น้อยกว่า 20 ปี

คำอธิบาย: พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีผู้ตรวจการแผ่นดิน 1 คน จากผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินงานอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่า 20 ปี

ข้อ 8. ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งกี่ปี และสามารถดำรงตำแหน่งได้กี่วาระ

- ก. วาระ 6 ปี ดำรงตำแหน่งได้วาระเดียว
- ข. วาระ 7 ปี ดำรงตำแหน่งได้วาระเดียว
- ค. วาระ 6 ปี สามารถต่ออายุได้อีก 1 วาระ
- ง. วาระ 7 ปี สามารถต่ออายุได้อีก 1 วาระ

เฉลย: ข. วาระ 7 ปี ดำรงตำแหน่งได้วาระเดียว

คำอธิบาย: รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่ง 7 ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ข้อ 9. บุคคลใดดำรงตำแหน่งเป็น "ผู้ประเดิมตำแหน่ง" หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนแรกของประเทศไทย

- ก. นายพิเชต สุนทรพิพิธ
- ข. พลเอก อีรเดซ มีเพียร
- ค. นายปรโมทย์ โชติมงคล
- ง. นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต

เฉลย: ก. นายพิเชต สุนทรพิพิธ

คำอธิบาย: นายพิเชต สุนทรพิพิธ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนแรกของประเทศไทย (ดำรงตำแหน่งเมื่อ 1 เมษายน พ.ศ. 2543 - 23 ธันวาคม พ.ศ. 2546)

ข้อ 10. หน้าที่และอำนาจหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของผู้ตรวจการแผ่นดินคือข้อใด

- ก. ตัดสินคดีทุจริตประพฤติมิชอบของข้าราชการการเมือง
- ข. แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ
- ค. ตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณแผ่นดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ง. ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่กระทำความผิดทางจริยธรรม

เฉลย: ข. แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

คำอธิบาย: หน้าที่หลักตามรัฐธรรมนูญคือ การแสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะให้ปรับปรุงจัดหรือระงับความเดือดร้อน

.....

ข้อ 11. ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพบว่า เรื่องร้องเรียนใดเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการ "ละเมิดสิทธิมนุษยชน"

ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องดำเนินการอย่างไร

- ก. ส่งจำคุกเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดทันที
- ข. ส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป
- ค. ยื่นฟ้องต่อศาลอาญาระหว่างประเทศ
- ง. สั่งยุติเรื่องทันทีเพราะไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่

เฉลย: ข. ส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป

คำอธิบาย: ตามบทบัญญัติอำนาจหน้าที่ หากพบว่าเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ดำเนินการต่อไปตามหน้าที่ขององค์กรนั้น ๆ

.....

ข้อ 12. หากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องแจ้งให้หน่วยงานใดทราบเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

- ก. วุฒิสภา
- ข. คณะรัฐมนตรี
- ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- ง. ศาลปกครองสูงสุด

เฉลย: ข. คณะรัฐมนตรี

คำอธิบาย: ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

.....

ข้อ 13. ในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริง ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลใดได้บ้าง หากพบ

ปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

- ก. ศาลอาญา หรือ ศาลแพ่ง
- ข. ศาลรัฐธรรมนูญ หรือ ศาลปกครอง
- ค. ศาลฎีกา หรือ ศาลทหาร
- ง. ศาลแรงงาน หรือ ศาลภาษีอากรกลาง

เฉลย: ข. ศาลรัฐธรรมนูญ หรือ ศาลปกครอง

คำอธิบาย: รัฐธรรมนูญเปิดช่องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กรณีที่กฎหมายขัดรัฐธรรมนูญ) หรือศาลปกครอง (กรณีกฎ/คำสั่งทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย) ได้ตามแต่กรณี

.....

ก. เรื่องที่เป็นนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (ที่ไม่ได้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ)

ข. เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลมีคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว

ค. เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น และองค์กรนั้นได้รับไว้ดำเนินการแล้ว

ง. ถูกทุกข้อ

คำอธิบาย: ทั้งสามกรณี (นโยบาย ครม. ที่ไม่ขัดรัฐธรรมนูญ, คดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาหรือตัดสินของศาลแล้ว, เรื่องที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ทำแล้ว) ล้วนระบุไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าเป็นเรื่องที่ "ไม่อยู่ในอำนาจ" ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะเข้าแทรกแซง

ก. 1111 ข. 1567 ค. 1676 ง. 1193

คำอธิบาย: สายด่วนร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดินคือหมายเลข 1676 เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนโทรแจ้งความเดือดร้อนได้ฟรี

ก. มุ่งสืบสวนคดีอาญาเพื่อเอาผิดทางคุกกับเจ้าหน้าที่
ข. ส่งเสริมสนับสนุน ให้คำแนะนำ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชน
ค. เข้าควบคุมการบริหารงานของกระทรวงต่างๆ แทนรัฐมนตรี
ง. ยกเลิกกฎหมายของประเทศได้โดยตรง

คำอธิบาย: กฎหมายระบุว่า การดำเนินการต้องมุ่งหมายที่จะส่งเสริมสนับสนุน และให้คำแนะนำ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

ก. เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริต และการพิจารณาไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม
ข. เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนอย่างเหมาะสมแล้ว
ค. เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลพิจารณาแล้วและไม่มีพยานหลักฐานใหม่
ง. ถูกทุกข้อ

คำอธิบาย: ตามกฎหมาย หากปรากฏว่าคำร้องเป็นไปตามข้อ ก, ข หรือ ค ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งยุติเรื่องได้ทันที

ข้อ 18. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจัดเป็นองค์กรประเภทใดตามโครงสร้างรัฐธรรมนูญไทย

- ก. ส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- ข. หน่วยงานในสังกัดรัฐสภา
- ค. องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
- ง. องค์กรมหาชนอิสระ

เฉลย: ค. องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

คำอธิบาย: ผู้ตรวจการแผ่นดินจัดเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่อยู่ใต้บังคับบัญชาของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ

ข้อ 19. เป้าหมายสุดท้ายที่สำคัญที่สุดในการทำหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินต่อประชาชนคืออะไร

- ก. การลงโทษข้าราชการให้ได้มากที่สุด
- ข. การขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อประชาชน
- ค. การเก็บเงินค่าธรรมเนียมจากการร้องเรียนเข้าสู่รัฐ
- ง. การจัดอันดับความโปร่งใสของประเทศ

เฉลย: ข. การขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อประชาชน

คำอธิบาย: เจตนารมณ์สูงสุดขององค์กรคือการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนจากการใช้อำนาจอธิปไตยที่ไม่เป็นธรรม มุ่งขจัดหรือระงับความเดือดร้อนให้ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน

ข้อ 20. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับคำว่า "ผู้ตรวจการ" ที่ดัดแปลงนำมาใช้ในประเทศไทย

- ก. ในวิชาบริหารถือว่าเป็นผู้ช่วยผู้บริหารชั้นสูงคอยตรวจแนะนำ ไม่ใช่สืบสวนเพื่อเอาผิด
- ข. ดัดแปลงมาจากคำว่า "Inspector"
- ค. เมื่อตรวจแนะนำแล้วจะรายงานให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการเอง
- ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

เฉลย: ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

คำอธิบาย: สำหรับประเทศไทย คำว่า "ผู้ตรวจการ" ดัดแปลงมาจากคำว่า "ผู้ตรวจราชการ" (Inspector) ซึ่งในทางวิชาการบริหารหมายถึงผู้ช่วยผู้บริหารชั้นสูงที่คอยตรวจแนะนำ (ไม่ใช่การจ้องจับผิดหรือสืบสวนเพื่อเอาผิดทางอาญาโดยตรง) จากนั้นจึงรายงานผลส่งต่อให้ผู้บังคับบัญชาสั่งการต่อไป

ข้อ 21. ปัจจุบัน ณ ปี พ.ศ. 2569 ใครดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย

- ก. นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต
- ข. นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ
- ค. นายกองเอก สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์
- ง. พลตำรวจเอก สราวุธ สงวนวณิช

เฉลย: ข. นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ

คำอธิบาย: จากข้อมูลรายนามผู้ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ดำรงตำแหน่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2568) ส่วนอีกสองท่านเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน

.....

ข้อ 22. ใครคือผู้ตรวจการแผ่นดินที่ได้รับการแต่งตั้งและเริ่มดำรงตำแหน่งล่าสุดในช่วงกลางปี พ.ศ. 2569 (เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2569)

- ก. พลตำรวจเอก สราวุธ สงวนโกศลย์
- ข. รองศาสตราจารย์อิสริย์ หารราชเจริญโรจน์
- ค. นายกองเอก ดร. สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์
- ง. นายบุญ ฐาปนดุลย์

เฉลย: ค. นายกองเอก ดร. สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์

คำอธิบาย: นายกองเอก ดร. สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์ เริ่มดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2569 ซึ่งเป็นรายนามผู้ตรวจการแผ่นดินคนปัจจุบันที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ล่าสุดตามข้อมูลที่ปรากฏ

.....

ข้อ 23. ข้อใดต่อไปนี้ระบุรายนามคณะผู้ตรวจการแผ่นดินชุดปัจจุบัน (ณ พ.ศ. 2569) ได้ถูกต้องครบถ้วนทั้ง 3 ราย

- ก. ทรงศักดิ์ สายเชื้อ, สราวุธ สงวนโกศลย์, สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์
- ข. สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต, ทรงศักดิ์ สายเชื้อ, สราวุธ สงวนโกศลย์
- ค. ทรงศักดิ์ สายเชื้อ, อิสริย์ หารราชเจริญโรจน์, บุญ ฐาปนดุลย์
- ง. วิทวัส รัชตะนันท์, สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต, ทรงศักดิ์ สายเชื้อ

เฉลย: ก. ทรงศักดิ์ สายเชื้อ, สราวุธ สงวนโกศลย์, สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์

คำอธิบาย: องค์ประกอบผู้ตรวจการแผ่นดินปัจจุบันมี 3 คน ได้แก่ นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ (ประธานฯ), พลตำรวจเอก สราวุธ สงวนโกศลย์ และนายกองเอก ดร. สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์

.....

ข้อ 24. รัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2550 ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรโดยเปลี่ยนชื่อตำแหน่งจากเดิมอย่างไร

- ก. เปลี่ยนจาก "ผู้ตรวจการแผ่นดิน" เป็น "ผู้ตรวจราชการแผ่นดิน"
- ข. เปลี่ยนจาก "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา" เป็น "ผู้ตรวจการแผ่นดิน"
- ค. เปลี่ยนจาก "คณะกรรมการออมبودสมเมน" เป็น "ผู้ตรวจการแผ่นดิน"
- ง. เปลี่ยนจาก "ผู้ตรวจการแผ่นดิน" เป็น "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา"

เฉลย: ข. เปลี่ยนจาก "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา" เป็น "ผู้ตรวจการแผ่นดิน"

คำอธิบาย: รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 หมวด 11 ส่วนที่ 1 กำหนดให้มี "ผู้ตรวจการแผ่นดิน" และให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา" อยู่เดิม เปลี่ยนมาดำรงตำแหน่งเป็น "ผู้ตรวจการแผ่นดิน" นับตั้งแต่วันประกาศใช้ เป็นต้นไป

.....

ข้อ 25. ในประวัติศาสตร์องค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินไทย สุภาพสตรีท่านแรกที่ได้ดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินคือใคร

- ก. รองศาสตราจารย์อิสริย์ หรรษาเจริญโรจน์
- ข. นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ
- ค. ศาสตราจารย์ศรีราชา วงศารยางกูร
- ง. ไม่มีสุภาพสตรีเคยดำรงตำแหน่งประธาน

เฉลย: ข. นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ

คำอธิบาย: จากรายนามในอดีต นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ ดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึง 26 มกราคม พ.ศ. 2556 ซึ่งถือเป็นประธานหญิงคนแรกขององค์กรนี้

ข้อ 26. พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ เคยดำรงตำแหน่งใดในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างเป็นทางการในเวลาต่อมา

- ก. เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ข. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนแรก
- ค. ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (รักษาการประธาน)
- ง. คณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดิน

เฉลย: ค. ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (รักษาการประธาน)

คำอธิบาย: พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดินในช่วงวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2559 - 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ก่อนจะได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินในเวลาต่อมา

ข้อ 27. ข้อใดคือเป้าหมายสำคัญตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ในการเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐเพื่อปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ

- ก. เพื่อเพิ่มบทลงโทษแก่ประชาชนที่กระทำความผิดทางปกครอง
- ข. เพื่อจัดขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เป็นภาระ หรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น
- ค. เพื่อให้หน่วยงานรัฐสามารถจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น
- ง. เพื่อยกเลิกอำนาจการบริหารของคณะรัฐมนตรี

เฉลย: ข. เพื่อจัดขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เป็นภาระ หรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น

คำอธิบาย: หน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 230 (1) ระบุชัดเจนว่า เสนอแนะให้ปรับปรุงกฎหมายหรือขั้นตอนปฏิบัติบรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น หรือเกินสมควรแก่เหตุ

ข้อ 28. "หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ" ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวข้องกับผู้ตรวจการแผ่นดินในแง่ใด

- ก. ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจสั่งลงโทษรัฐมนตรีที่ไม่ทำตามหมวด 5
- ข. ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5
- ค. ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เขียนหมวด 5 ขึ้นมาเอง
- ง. หมวด 5 ห้ามประชาชนร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

เฉลย: ข. ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5

คำอธิบาย: อำนาจหน้าที่ประการหนึ่งระบุว่า ให้แสวงหาข้อเท็จจริงและ "เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ"

ข้อ 29. หากผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า "บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ" ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจส่งเรื่องให้องค์กรใดวินิจฉัย

- ก. ศาลปกครองสูงสุด
- ข. ศาลรัฐธรรมนูญ
- ค. คณะกรรมการกฤษฎีกา
- ง. ประธานรัฐสภา

เฉลย: ข. ศาลรัฐธรรมนูญ

คำอธิบาย: หากมีปัญหาว่า "บทบัญญัติแห่งกฎหมาย" ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ) ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจยื่นเสนอเรื่องต่อ "ศาลรัฐธรรมนูญ" เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัย

ข้อ 30. อำนาจหน้าที่เฉพาะของผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 บัญญัติไว้ในมาตราใดเป็นหลัก

- ก. มาตรา 1 และ มาตรา 2
- ข. มาตรา 22 และ มาตรา 23
- ค. มาตรา 50 และ มาตรา 51
- ง. มาตรา 100 และ มาตรา 101

เฉลย: ข. มาตรา 22 และ มาตรา 23

คำอธิบาย: ตามเอกสารระบุว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 และมาตรา 23

ข้อ 31. กรณีใดต่อไปนี้ที่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถรับเรื่องไว้พิจารณาได้ (ไม่อยู่ในข้อยกเว้นการห้ามรับเรื่อง)

- ก. เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล
- ข. เรื่องร้องเรียนที่ข้าราชการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจนทำให้ประชาชนเดือดร้อน
- ค. เรื่องที่ศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดไปแล้วและไม่มีแง่มุมศึกษาปรับปรุงกฎหมาย
- ง. เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นและองค์กรนั้นกำลังดำเนินการอยู่

เฉลย: ข. เรื่องร้องเรียนที่ข้าราชการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจนทำให้ประชาชนเดือดร้อน

คำอธิบาย: เรื่องร้องเรียนที่ข้าราชการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายทำประชาชนเดือดร้อน ถือเป็นหน้าที่หลักโดยตรง ส่วนข้อ ก, ค และ ง ล้วนเป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดข้อยกเว้น "ไม่อยู่ในอำนาจ" ที่จะรับไว้พิจารณา

ข้อ 32. หากเป็นเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน "เคยสรุปผลการพิจารณาเสร็จสิ้นไปแล้ว" กฎหมายเปิดช่องให้ยกขึ้นมาพิจารณาใหม่ได้ในกรณีใด

- ก. ผู้ร้องเรียนมายื่นเอกสารเดิมซ้ำๆ หลายครั้ง
- ข. ปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป
- ค. มีการเปลี่ยนตัวประธานผู้ตรวจการแผ่นดินคนใหม่
- ง. สื่อมวลชนให้ความสนใจทำข่าว

เฉลย: ข. ปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

คำอธิบาย: กฎหมายระบุว่าเรื่องที่เคยสรุปผลไปแล้วจะไม่อยู่ในอำนาจที่จะพิจารณาซ้ำ "เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป"

ข้อ 33. หากผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าไปตรวจสอบเรื่องที่อยู่ภายใต้อำนาจขององค์กรอิสระอื่นที่รับไว้ดำเนินการแล้ว กฎหมายกำหนดขอบเขตอำนาจไว้ตามข้อใด

- ก. ห้ามยุ่งเกี่ยวโดยเด็ดขาดและห้ามรับทราบผลใดๆ
- ข. สามารถสั่งให้องค์กรอิสระนั้นยุติการทำงานแล้วส่งมอบงานให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำแทน
- ค. ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการนั้น
- ง. สามารถเปลี่ยนคำตัดสินขององค์กรอิสระอื่นได้

เฉลย: ค. ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการนั้น

คำอธิบาย: แม้กฎหมายจะกำหนดว่าเรื่องที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ทำแล้วจะไม่อยู่ในอำนาจหลักของผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่กฎหมายระบุข้อยกเว้นสิทธิไว้ว่า "ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ"

ข้อ 34. ปรัชญาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินในการดูแลประชาชนและภาครัฐ มุ่งเน้นในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. การใช้อำนาจบังคับบัญชาสั่งการเหนือหน่วยงานราชการทุกประเภท
- ข. ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น
- ค. การยุบเลิกหน่วยงานภาครัฐที่ทำงานล่าช้า
- ง. การแสวงหาผลกำไรเชิงพาณิชย์ให้กับสำนักงาน

เฉลย: ข. ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

คำอธิบาย: เป็นเจตนารมณ์และแนวทางปฏิบัติที่ถูกเขียนระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อบังคับการคุ้มครองสิทธิสร้างความเท่าเทียมและอำนวยความสะดวกสูงสุดแก่ประชาชน

.....

ข้อ 35. นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินในช่วงปี พ.ศ. ไດก่อนที่จะส่งไม้
ต่อให้นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ

ก. พ.ศ. 2543 - พ.ศ. 2546

ข. พ.ศ. 2554 - พ.ศ. 2556

ค. พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2568

ง. พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2559

เฉลย: ค. พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2568

คำอธิบาย: นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 จนถึงวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2568 (พ้นตำแหน่งก่อนนายทรงศักดิ์ สายเชื้อ เข้ามารับตำแหน่งในเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2568)

.....

ข้อ 36. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะของเรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถสั่ง "ยุติเรื่อง" ได้

ก. เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนอย่างเหมาะสมแล้ว

ข. เรื่องที่เป็นความเดือดร้อนของประชาชนส่วนรวมที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐซ้ำซ้อน

ค. เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

ง. เรื่องที่มีลักษณะไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด

เฉลย: ข. เรื่องที่เป็นความเดือดร้อนของประชาชนส่วนรวมที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐซ้ำซ้อน

คำอธิบาย: ความเดือดร้อนของประชาชนส่วนรวมที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของรัฐคือหน้าที่โดยตรงที่ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องเร่งแสวงหาข้อเท็จจริง จะสั่งยุติเรื่องไม่ได้ ส่วนข้อ ก, ค และ ง เป็นเงื่อนไขตามกฎหมายที่เปิดให้สั่งยุติเรื่องได้

.....

ข้อ 37. การยื่นเรื่องต่อ "ศาลปกครอง" โดยผู้ตรวจการแผ่นดิน มักจะเกิดขึ้นในกรณีใด

ก. เมื่อกฎหมายระดับพระราชบัญญัติมีปัญหาขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ข. เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐกระทำความผิดอาญาร้ายแรงฐานฆ่าคนตาย

ค. เมื่อคำสั่งทางปกครอง กฎ หรือระเบียบของหน่วยงานรัฐมีปัญหาความไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ง. เมื่อต้องการให้ศาลตัดสินคดีหย่าร้างของประชาชน

เฉลย: ค. เมื่อคำสั่งทางปกครอง กฎ หรือระเบียบของหน่วยงานรัฐมีปัญหาความไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำอธิบาย: ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจส่งเรื่องให้ศาลปกครองพิจารณาเมื่อเห็นว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำทางปกครองของหน่วยงานรัฐมีปัญหาความชอบด้วยกฎหมายปกครอง

.....

ข้อ 38. คำว่า "Parliamentary Commissioner of Administration" เป็นคำเรียกขานตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินที่นิยมใช้ในประเทศใด

- ก. ประเทศอังกฤษ
- ข. ประเทศสวีเดน
- ค. ประเทศไทย
- ง. ประเทศฝรั่งเศส

เฉลย: ก. ประเทศอังกฤษ

คำอธิบาย: จากข้อความในบทความ ระบุไว้ชัดเจนว่าตำแหน่งท่านองนี้ในประเทศอังกฤษจะเรียกว่า "Parliamentary Commissioner of Administration" ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายปกครอง

ข้อ 39. ผู้ตรวจการแผ่นดินของไทยสามารถเข้าไปตรวจสอบ "นโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด" ได้ในกรณีใดเป็นข้อยกเว้น

- ก. คณะรัฐมนตรีทำหนังสืออนุญาตอย่างเป็นทางการแล้วเท่านั้น
- ข. นโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ
- ค. ประชาชนลงชื่อร่วมกันเกิน 5 หมื่นรายชื่อร้องเรียน
- ง. ไม่สามารถตรวจสอบได้ในทุกกรณีไม่มีข้อยกเว้น

เฉลย: ข. นโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ

คำอธิบาย: โดยปกติเรื่องนโยบายของ ครม. จะไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ เว้นแต่มีเงื่อนไขข้อยกเว้นคือ "นโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ" ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงจะเข้าตรวจสอบได้

ข้อ 40. หากประชาชนต้องการขอคำปรึกษาหรือแจ้งเรื่องร้องเรียนผ่านระบบโทรศัพท์โดยตรง ช่องทางใดถูกต้องและรวดเร็วที่สุด

- ก. ส่งจดหมายเปิดผนึกผ่านหนังสือพิมพ์
- ข. โทรศัพท์สายด่วนผู้ตรวจการแผ่นดิน หมายเลข 1676
- ค. เดินทางไปยื่นคำร้องที่รัฐสภาเพียงแห่งเดียว
- ง. โทรศัพท์แจ้งสายด่วนตำรวจ 191

เฉลย: ข. โทรศัพท์สายด่วนผู้ตรวจการแผ่นดิน หมายเลข 1676

คำอธิบาย: หมายเลขสายด่วน 1676 เป็นช่องทางด่วนพิเศษทางโทรศัพท์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการให้บริการรับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษาแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนไม่เป็นธรรมจากอำนาจรัฐโดยตรง

ข้อ 41. ข้อมูลทั่วไป เหตุผลสำคัญที่สุดในการเปลี่ยนชื่อจาก "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา" เป็น "ผู้ตรวจการแผ่นดิน" ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 คือข้อใด

- ก. เพื่อให้ชื่อสั้นลงและง่ายขึ้นสำหรับประชาชนทั่วไป
- ข. เพื่อย้ายสังกัดจากฝ่ายนิติบัญญัติไปขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี
- ค. เนื่องจากมีอำนาจและหน้าที่เปลี่ยนไป โดยเพิ่มหน้าที่ตรวจสอบจริยธรรมของนักการเมืองและตรวจสอบองค์กรในกระบวนการยุติธรรม
- ง. เพื่อรองรับการเพิ่มจำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินจาก 3 คน เป็น 5 คน

เฉลย: ค. เนื่องจากมีอำนาจและหน้าที่เปลี่ยนไป โดยเพิ่มหน้าที่ตรวจสอบจริยธรรมของนักการเมืองและตรวจสอบองค์กรในกระบวนการยุติธรรม

คำอธิบาย: ระบุว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” เนื่องจากมีอำนาจและหน้าที่เปลี่ยนไป โดยกำหนดให้มีหน้าที่ตรวจสอบจริยธรรมของนักการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการตรวจสอบองค์กรในกระบวนการยุติธรรมด้วย

ข้อ 42. กฎหมายใดบ้างที่บัญญัติถึงหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้อย่างชัดเจน

- ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 230 และ มาตรา 231
- ข. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 และมาตรา 23
- ค. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 และ มาตรา 48
- ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

เฉลย: ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

คำอธิบาย: ระบุชัดเจนว่า หน้าที่และอำนาจบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 230 และ 231, พ.ร.บ.ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 และ 23, และ พ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 และมาตรา 48

ข้อ 43. เมื่อเห็นว่า "มีกรณีบุคคลถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้" ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจเสนอเรื่องต่อองค์กรใดตามกฎหมาย

- ก. ศาลปกครอง
- ข. ศาลรัฐธรรมนูญ
- ค. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ง. สถาบันตำรวจท้องที่

เฉลย: ข. ศาลรัฐธรรมนูญ

คำอธิบาย: ตามหน้าที่และอำนาจ ระบุว่าผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจ "เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อเห็นว่า มีกรณีบุคคลถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้"

ข้อ 44. หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า มีกรณี กฎ คำสั่ง หรือการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ต้องเสนอเรื่องต่อศาลใด

ก. ศาลรัฐธรรมนูญ

ข. ศาลปกครอง

ค. ศาลฎีกา

ง. ศาลแพ่ง

เฉลย: ข. ศาลปกครอง

คำอธิบาย: ในหน้าที่และอำนาจ ระบุว่า "เสนอเรื่องต่อศาลปกครองเมื่อเห็นว่า มีกรณี กฎ คำสั่ง หรือการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย"

ข้อ 45. ตามข้อมูลในหัวข้อผู้ตรวจการแผ่นดินในปัจจุบัน นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น "ผู้ตรวจการแผ่นดิน" เมื่อวันที่เท่าใด

ก. 18 พฤศจิกายน 2561

ข. 25 พฤษภาคม 2564

ค. 25 พฤษภาคม 2567

ง. 7 พฤศจิกายน 2564

เฉลย: ก. 18 พฤศจิกายน 2561

คำอธิบาย: นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2561 ก่อนที่จะได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินในวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ข้อ 46. รองศาสตราจารย์อิสสระีย์ พระราชครูโรจน์ ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินเมื่อวันที่เท่าใด

ก. 18 พฤศจิกายน 2561

ข. 7 พฤศจิกายน 2564

ค. 25 พฤษภาคม 2564

ง. 12 เมษายน 2543

เฉลย: ค. 25 พฤษภาคม 2564

คำอธิบาย: ระบุว่า รองศาสตราจารย์อิสสระีย์ พระราชครูโรจน์ ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ข้อ 47. นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินเมื่อวันที่เท่าใด

ก. 25 พฤษภาคม 2564

ข. 7 พฤศจิกายน 2564

ค. 18 พฤศจิกายน 2561

ง. 12 เมษายน 2543

เฉลย: ข. 7 พฤศจิกายน 2564

คำอธิบาย: ระบุว่า นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2564

ข้อ 48. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับข้อยกเว้นกรณี "เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล" ที่ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณา

- ก. ห้ามรับพิจารณาเด็ดขาดทุกกรณีไม่มีข้อยกเว้น
- ข. เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
- ค. เว้นแต่ผู้ร้องเรียนจะจ่ายค่าธรรมเนียมพิเศษแก่สำนักงาน
- ง. เว้นแต่เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับท้องถิ่น

เฉลย: ข. เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

คำอธิบาย: ระบุว่า ห้ามรับเรื่องที่มีการฟ้องร้องอยู่ในศาลหรือศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้ว "เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม"

ข้อ 49. ช่องทางเว็บไซต์อย่างเป็นทางการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินที่ประชาชนสามารถใช้แจ้งหรือร้องเรียนได้คือข้อใด

- ก. www.ombudsman.go.th
- ข. www.ผู้ตรวจการแผ่นดิน.com
- ค. www.สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน.com
- ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย: ง. ถูกทุกข้อ

คำอธิบาย: ระบุชื่อเว็บไซต์ไว้ทั้งหมด 3 ชื่อ ได้แก่ www.ombudsman.go.th, www.ผู้ตรวจการแผ่นดิน.com และ www.สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน.com ประชาชนจึงสามารถใช้ได้ทุกชื่อตามที่ระบุ

ข้อ 50. แอปพลิเคชันบนมือถือ (Mobile Application) ที่ใช้เป็นช่องทางในการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินมีชื่อว่าอะไร

- ก. "สายด่วน 1676"
- ข. "ผู้ตรวจการแผ่นดิน"
- ค. "Ombudsman Thai"
- ง. "ร้องเรียนออนไลน์"

เฉลย: ข. "ผู้ตรวจการแผ่นดิน"

คำอธิบาย: ระบุช่องทางการร้องเรียนผ่านระบบโมบายแอปพลิเคชันโดยใช้ชื่อตรงตัวว่าแอปพลิเคชัน "ผู้ตรวจการแผ่นดิน"

ข้อ 51. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน มีฐานะทางกฎหมายเป็นอย่างไร

- ก. เป็นส่วนราชการภายในรัฐสภา
- ข. เป็นหน่วยงานธุรการของผู้ตรวจการแผ่นดิน มีฐานะเป็นนิติบุคคล
- ค. เป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงยุติธรรม
- ง. เป็นองค์กรอิสระที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล

เฉลย: ข. เป็นหน่วยงานธุรการของผู้ตรวจการแผ่นดิน มีฐานะเป็นนิติบุคคล

คำอธิบาย: ย่อหน้าแรกระบุชัดเจนว่า "สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นหน่วยงานธุรการของผู้ตรวจการแผ่นดิน มีฐานะเป็นนิติบุคคล"

.....

ข้อ 52. วันก่อตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตรงกับวันที่เท่าใดของปี พ.ศ. 2543

ก. 1 เมษายน พ.ศ. 2543

ข. 12 เมษายน พ.ศ. 2543

ค. 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2543

ง. 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543

เฉลย: ข. 12 เมษายน พ.ศ. 2543

คำอธิบาย: "เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2543 ได้มีคำสั่งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา แต่งตั้งให้ นายปราโมทย์ โชติมงคล เป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนแรกของประเทศไทย จึงได้ถือว่าสถาปนาเป็นวันก่อตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน"

.....

ข้อ 53. ใครคือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง "เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนแรกของประเทศไทย"

ก. นายพิเชต สุนทรพิพิธ

ข. นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต

ค. นายปราโมทย์ โชติมงคล

ง. นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ

เฉลย: ค. นายปราโมทย์ โชติมงคล

คำอธิบาย: บันทึกไว้ว่า ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ "นายปราโมทย์ โชติมงคล เป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนแรกของประเทศไทย"

.....

ข้อ 54. หากต้องการเดินทางไปร้องเรียนด้วยตนเองที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารและสถานที่ใด

ก. อาคารรัฐสภา ถนนสามเสน

ข. ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ

ค. กระทรวงยุติธรรม ถนนรัชดาภิเษก

ง. สำนักงาน ก.พ. เดิม ตรงข้ามทำเนียบรัฐบาล

เฉลย: ข. ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ

คำอธิบาย: ระบุสถานที่ไว้คือ "ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ"

.....

ข้อ 55. ข้อใดต่อไปนี้เป็นเรื่องที่กฎหมาย "ห้ามมิให้" ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาได้ถูกต้อง

ก. เรื่องที่เป็นความผิดทุกข์ของเจ้าหน้าที่รัฐ

ข. เรื่องอื่นตามมติที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

ค. เรื่องที่เกิดขึ้นในต่างประเทศทั้งหมด

ง. เรื่องที่มีมูลค่าความเสียหายไม่เกิน 10,000 บาท

เฉลย: ข. เรื่องอื่นตามมติที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

คำอธิบาย: ระบุช้อยกเว้นเรื่องที่ห้ามรับไว้พิจารณาไว้ชัดเจนว่า รวมถึง “เรื่องอื่นตามมติที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด”

ข้อ 56. ในวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2565 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะครบรอบกี่ปีของการก่อตั้งองค์กร

ก. 15 ปี

ข. 20 ปี

ค. 22 ปี

ง. 25 ปี

เฉลย: ค. 22 ปี

คำอธิบาย: "...และในวันที่ 12 เมษายน 2565 เป็นวาระครบรอบ 22 ปี ของการก่อตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน"

ข้อ 57. ในกรณีที่ต้องการส่งเอกสารคำร้องเรียนทางไปรษณีย์ ประชาชนต้องจัดทำในลักษณะใด

ก. โทรศัพท์แจ้งเจ้าหน้าที่ให้จดบันทึก

ข. ทำหนังสือร้องเรียนส่งไปยังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ค. ส่งเป็นไปรษณียบัตรเปล่าที่ลงชื่อกำกับ

ง. ส่งข้อความสั้น (SMS) ผ่านระบบไปรษณีย์ด่วนพิเศษ

เฉลย: ข. ทำหนังสือร้องเรียนส่งไปยังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

คำอธิบาย: กำหนดรูปแบบไว้ว่า "ส่งทางไปรษณีย์โดยทำหนังสือร้องเรียนส่งไปยังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน"

ข้อ 58. การมอบหมายให้บุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่นมายื่นเรื่องร้องเรียนแทน สามารถทำได้หรือไม่ และระบุอยู่ในช่องทางข้อใด

ก. ไม่สามารถทำได้ ต้องมาร้องเรียนด้วยตนเองเท่านั้น

ข. ทำได้ โดยมอบหรือส่งโดยบุคคล หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ

ค. ทำได้เฉพาะกรณีที่ผู้ร้องเรียนเป็นข้าราชการระดับสูงเท่านั้น

ง. ทำได้โดยผ่านระบบโทรสาร (Fax) เท่านั้น

เฉลย: ข. ทำได้ โดยมอบหรือส่งโดยบุคคล หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ

คำอธิบาย: ช่องทางการแจ้งหรือร้องเรียน ระบุชัดเจนว่า สามารถ "มอบหรือส่งโดยบุคคล หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ" ได้

ข้อ 59. การแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดิน มีวัตถุประสงค์หลักความเป็นมา เพื่อสิ่งใด

ก. เพื่อฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาและจับกุมผู้กระทำความผิดเข้าคุก

ข. เพื่อเสนอแนะหรือให้คำแนะนำต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้พิจารณาและหาทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้กับประชาชน

ค. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ทำรายงานประจำปีส่งให้ต่างประเทศเท่านั้น

ง. เพื่อเข้าควบคุมการปฏิบัติงานประจำวันของเจ้าหน้าที่รัฐคนนั้น ๆ

เฉลย: ข. เพื่อเสนอแนะหรือให้คำแนะนำต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้พิจารณาและหาทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้กับประชาชน

คำอธิบาย: แสวงหาข้อเท็จจริง "...เพื่อเสนอแนะหรือให้คำแนะนำต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้พิจารณาและหาทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้กับประชาชน"

ข้อ 60. ข้อใดต่อไปนี้สรุปสถานะการดำรงตำแหน่งของ "นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต" ณ ช่วงเวลาที่บันทึกเอกสารนี้ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินเพียงอย่างเดียว ไม่ได้เป็นประธาน
- ข. ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินคนแรก
- ค. ดำรงตำแหน่งเป็น "ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน" โดยได้รับโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564
- ง. พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระ 7 ปีแล้ว

เฉลย: ค. ดำรงตำแหน่งเป็น "ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน" โดยได้รับโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

คำอธิบาย: ระบุสถานะชัดเจนว่า นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต คือ "ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน" และได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นประธานเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ข้อ 61. ตามหน้าที่และอำนาจระบุให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวดใดของรัฐธรรมนูญ

- ก. หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย
- ข. หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย
- ค. หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ
- ง. หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ

เฉลย: ค. หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

คำอธิบาย: ในหน้าที่และอำนาจ ระบุชัดเจนว่า "เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ"

ข้อ 62. หากผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาคำร้องเรียนแล้วเห็นว่าเป็น "เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน" กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการอย่างไร

- ก. ส่งเรื่องให้หน่วยงานอื่นทำแทนโดยไม่แจ้งผู้ร้อง
- ข. ตราเป็นมติพิเศษเพื่อขยายอำนาจตนเอง
- ค. เป็นเรื่องที่กฎหมายห้ามมิให้รับไว้พิจารณา และต้องสั่งยุติเรื่อง
- ง. ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความอำนาจหน้าที่

เฉลย: ค. เป็นเรื่องที่กฎหมายห้ามมิให้รับไว้พิจารณา และต้องสั่งยุติเรื่อง

คำอธิบาย: บัญญัติว่า "เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน" เป็นเรื่องที่กฎหมายห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณา ซึ่งต้องส่งยุติเรื่องตามกระบวนการ

.....

ข้อ 63. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 บัญญัติห้ามรับเรื่องของผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว "เว้นแต่" จะเข้าเงื่อนไขใด

- ก. ผู้ร้องเรียนยื่นคำร้องผ่านระบบออนไลน์รูปแบบใหม่
- ข. ปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป
- ค. ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นชอบส่วนตัวให้หรือพ้นคดี
- ง. หน่วยงานของรัฐร้องขอให้พิจารณาซ้ำ

เฉลย: ข. ปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

คำอธิบาย: ระบุว่า เรื่องที่สรุปผลการพิจารณาแล้วห้ามรับไว้พิจารณาอีก "เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป"

.....

ข้อ 64. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตราใดที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

- ก. มาตรา 22 และ มาตรา 23
- ข. มาตรา 30 และ มาตรา 31
- ค. มาตรา 46 และ มาตรา 48
- ง. มาตรา 65 และ มาตรา 66

เฉลย: ค. มาตรา 46 และ มาตรา 48

คำอธิบาย: ระบุว่า หน้าที่และอำนาจบัญญัติไว้ใน "...พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 และมาตรา 48"

.....

ข้อ 65. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตั้งอยู่ที่ "อาคารรัฐประศาสนภักดี" ซึ่งอยู่ในชั้นใดของอาคารดังกล่าว

- ก. ชั้น 3
- ข. ชั้น 4
- ค. ชั้น 5
- ง. ชั้น 6

เฉลย: ค. ชั้น 5

คำอธิบาย: ระบุตำแหน่งที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนว่า "อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ..."

.....

ข้อ 66. อาคารรัฐประศาสนภักดี ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตั้งอยู่ในแขวงและเขตใดของกรุงเทพมหานคร

- ก. แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
- ข. แขวงจตุจักร เขตจตุจักร
- ค. แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
- ง. แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน

เฉลย: ก. แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

คำอธิบาย: จากรายละเอียดที่อยู่อย่างเป็นทางการ คือ "แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ"

.....

ข้อ 67. เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2543 บุคคลใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐบาลคนแรก

ก. นายพิเชต สุนทรพิพิธ

ข. นายปราโมทย์ โชติมงคล

ค. นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต

ง. นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ

เฉลย: ข. นายปราโมทย์ โชติมงคล

คำอธิบาย: ข้อความระบุว่า เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2543 ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ "นายปราโมทย์ โชติมงคล" เป็น
เลขาธิการฯ คนแรกของประเทศไทย

ข้อ 68. จากประวัติการแต่งตั้ง นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น "ประธานผู้ตรวจการ
แผ่นดิน" เมื่อวันที่เท่าใด

ก. 18 พฤศจิกายน 2561

ข. 25 พฤษภาคม 2564

ค. 7 พฤศจิกายน 2564

ง. 12 เมษายน 2543

เฉลย: ข. 25 พฤษภาคม 2564

คำอธิบาย: ระบุว่า นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่
25 พฤษภาคม 2564

ข้อ 69. ในคำร้องเรียนประเภทใดที่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถสั่งยุติเรื่องได้ทันทีเนื่องจากเข้าลักษณะ "เรื่องที่
ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนแล้ว"

ก. เรื่องที่ผู้ร้องเรียนถอนคำร้องกลางคัน

ข. เรื่องที่ได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว

ค. เรื่องที่หน่วยงานรัฐปฏิเสธการเยียวยา

ง. เรื่องที่ผู้ร้องเรียนย้ายที่อยู่ไปต่างจังหวัด

เฉลย: ข. เรื่องที่ได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว

คำอธิบาย: ระบุข้อยกเว้นห้ามรับเรื่องไว้พิจารณา คือ "เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่
เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว" จึงต้องสั่งยุติเรื่อง

ข้อ 70. ข้อใดระบุชื่อ "วันสถาปนา/วันก่อตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน" ได้ถูกต้องตามประวัติของ
หน่วยงานธุรการ

ก. วันที่ 1 เมษายน

ข. วันที่ 12 เมษายน

ค. วันที่ 25 พฤษภาคม

ง. วันที่ 18 พฤศจิกายน

เฉลย: ข. วันที่ 12 เมษายน

คำอธิบาย: ระบุว่า วันที่ 12 เมษายน 2543 เป็นวันที่แต่งตั้งเลขาธิการคนแรก "จึงได้ถือว่าเป็นวันก่อตั้งสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดิน"

ข้อ 71. ข้อใดจัดเป็นเรื่องที่กฎหมายห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณา

- ก. เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับการขึ้นเงินเดือนของข้าราชการ
- ข. เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม
- ค. เป็นการร้องเรียนของชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในไทย
- ง. เป็นการร้องเรียนเรื่องการจราจรถัดในกรุงเทพฯ

เฉลย: ข. เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

คำอธิบาย: กำหนดลักษณะต้องห้ามไว้ชัดเจนว่า "เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม"

ข้อ 72. ตาม ความเป็นมา วัตถุประสงค์แรกเริ่มในการจัดตั้ง "ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา" คือข้อใด

- ก. เพื่อตรวจสอบการทำงานของบริษัทเอกชนรายใหญ่
- ข. เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยการแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ค. เพื่อทำหน้าที่แทนศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ง. เพื่อร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้แก่รัฐสภา

เฉลย: ข. เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยการแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คำอธิบาย: ความเป็นมา ระบุเจตนารมณ์ของการก่อตั้งองค์กรในชื่อแรกเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและแสวงหาข้อเท็จจริงจากการละเลยกฎหมายหรือใช้อำนาจเกินขอบเขตของรัฐ

ข้อ 73. ในเรื่องที่กฎหมายห้ามมิให้รับไว้พิจารณา หากเรื่องนั้นอยู่ระหว่างองค์กรอิสระอื่นรับไว้ดำเนินการแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินยังมีสิทธิทางกฎหมายตามข้อใด

- ก. สามารถสั่งระงับการทำงานขององค์กรอิสระนั้นได้
- ข. ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ
- ค. สามารถลงโทษเจ้าหน้าที่ขององค์กรอิสระอื่นได้
- ง. ไม่มีสิทธิใด ๆ ทั้งสิ้นเกี่ยวกับเรื่องนั้น

เฉลย: ข. ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ

คำอธิบาย: บัญญัติข้อยกเว้นไว้ว่า "...แต่ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ"

ข้อ 74. โครงสร้างส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐตามประกาศของคณะกรรมการสรรหา ได้กำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของผู้ตรวจการแผ่นดิน (สัดส่วนความรู้บริหารราชการแผ่นดิน) ไว้อย่างไร

- ก. ต้องไม่ต่ำกว่าตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือเทียบเท่า
- ข. ต้องไม่ต่ำกว่าตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า
- ค. ไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่า

กรม

- ง. ต้องดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

เฉลย: ค. ไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่า

กรม

คำอธิบาย: ความเป็นมา ช่วงท้ายระบุเกณฑ์ตำแหน่งไว้ชัดเจนว่าต้อง "ไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม ตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด"

.....

ข้อ 75. ตามการร้องเรียนในช่องทางคือช่องทางใดตามลำดับ

- ก. ร้องเรียนทางโทรสาร (Fax) และ ส่งทางไปรษณีย์
- ข. ร้องเรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชัน และ ร้องเรียนด้วยตนเอง
- ค. ร้องเรียนทางโทรศัพท์ และ ร้องเรียนผ่านเว็บไซต์
- ง. มอบหมายให้บุคคลอื่นยื่นเรื่อง และ ร้องเรียนด้วยตนเอง

เฉลย: ก. ร้องเรียนทางโทรสาร (Fax) และ ส่งทางไปรษณีย์

คำอธิบาย: 5 ช่องทางการร้องเรียน ระบุ คือ "ร้องเรียนทางโทรสาร" และ "ส่งทางไปรษณีย์โดยทำหนังสือร้องเรียน ..."

.....

ข้อ 76. หน้าที่และอำนาจ ระบุว่าผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเสนอแนะให้ปรับปรุงสิ่งใดบ้าง หากก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน

- ก. กฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ
- ข. งบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ
- ค. รายชื่อคณะรัฐมนตรีและข้าราชการการเมือง
- ง. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เฉลย: ก. กฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ

คำอธิบาย: ระบุชัดเจนว่า "เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน..."

.....

ข้อ 77. ตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติของคณะกรรมการสรรหา ผู้ตรวจการแผ่นดินในสัดส่วนที่เป็นผู้มีประสบการณ์การบริหารราชการแผ่นดิน (ไม่ต่ำกว่าอธิบดี) ต้องมีจำนวนกี่คน

ก. 1 คน

ข. 2 คน

ค. 3 คน

ง. 5 คน

เฉลย: ข. 2 คน

คำอธิบาย: ในย่อหน้าแรกระบุคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินว่า "...โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๒ คน"

ข้อ 78. ผู้ตรวจการแผ่นดินในสัดส่วนที่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่า 20 ปี มีกฎหมายกำหนดไว้จำนวนกี่คน

ก. 1 คน

ข. 2 คน

ค. 3 คน

ง. ไม่มีข้อใดถูก

เฉลย: ก. 1 คน

คำอธิบาย: ระบุว่า "...และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๑ คน"

ข้อ 79. นโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หากมีลักษณะขัดต่อสิ่งใด ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงจะสามารถรับไว้พิจารณาได้ (ขอยกเว้นตามข้อ ๑ ในหัวข้อที่ 4)

ก. ขัดต่อมติของพรรคร่วมรัฐบาล

ข. ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ

ค. ขัดต่อความต้องการของผู้นำฝ่ายค้านในสภา

ง. ขัดต่อหลักการค้าเสรีระหว่างประเทศ

เฉลย: ข. ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ

คำอธิบาย: ระบุว่า เรื่องที่เป็นนโยบายของ ครม. ห้ามรับไว้พิจารณา "เว้นแต่้นโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ"

ข้อ 80. ช่องทางการร้องเรียนในข้อใดต่อไปนี้ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ก. ระบบโมบายแอปพลิเคชัน "ผู้ตรวจการแผ่นดิน"

ข. เว็บไซต์ของสำนักงานฯ ทั้ง 3 โดเมนเนม

ค. ถูกทั้ง ก. และ ข.

ง. ไม่มีช่องทางออนไลน์ตามที่ระบุในเอกสาร

เฉลย: ค. ถูกทั้ง ก. และ ข.

คำอธิบาย: ระบุช่องทางออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ตไว้ทั้งระบบโมบายแอปพลิเคชัน และ ระบบเว็บไซต์ของสำนักงานฯ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

ข้อ 81. ข้อใดกล่าวถึง "วิสัยทัศน์ (Vision)" ของผู้ตรวจการแผ่นดินได้ถูกต้องที่สุด

- ก. เป็นองค์หลักในการตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐ
- ข. เป็นองค์หลักในการทำงานเชิงรุก ที่มุ่งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ค. เป็นองค์กระโหลกที่มุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล
- ง. เป็นองค์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาตรากฎหมายและระเบียบปฏิบัติราชการให้มีความทันสมัย

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: จากระบุวิสัยทัศน์โดยตรงคือ “ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์หลักในการทำงานเชิงรุก ที่มุ่งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

ข้อ 82. จากวิสัยทัศน์ของผู้ตรวจการแผ่นดิน คำว่า "ทำงานเชิงรุก" สะท้อนถึงลักษณะการปฏิบัติงานในข้อใด

- ก. การรอให้ประชาชนมาร้องเรียน ณ สำนักงานเพียงอย่างเดียว
- ข. การมุ่งเน้นการลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่รัฐอย่างเด็ดขาด
- ค. การเข้าถึงปัญหาและแสวงหาแนวทางป้องกันหรือแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหารุนแรง
- ง. การใช้อำนาจเด็ดขาดในการสั่งการแทนหน่วยงานบริหาร

เฉลย: ค.

คำอธิบาย: การทำงานเชิงรุก (Proactive) หมายถึงการไม่รอตั้งรับ แต่เป็นการมุ่งหน้าเข้าหาปัญหาเพื่อแก้ไขและป้องกันความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมก่อนที่จะขยายวงกว้าง

ข้อ 83. เป้าหมายสูงสุดในวิสัยทัศน์ของผู้ตรวจการแผ่นดินคือการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสาเหตุใด

- ก. การทุจริตคอร์รัปชันในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ
- ข. ความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ค. ข้อพิพาททางแพ่งและทางพาณิชย์ระหว่างเอกชนกับเอกชน
- ง. การกระทำความผิดทางอาญาของประชาชนทั่วไป

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: วิสัยทัศน์ระบุชัดเจนว่ามุ่งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน "ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ"

ข้อ 84. ข้อใดคือพันธกิจ (Mission) ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ในระยะยาวและมีความยั่งยืน

- ก. การแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเป็นธรรม
- ข. รายงานการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ
- ค. การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่ยั่งยืน
- ง. การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

เฉลย: ค.

คำอธิบาย: พันธกิจข้อแรกระบุว่า "ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่ยั่งยืน" ซึ่งตรงกับคำถามที่เน้นผลลัพธ์ในระยะยาวและความยั่งยืน

.....

ข้อ 85. ในการแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน พันธกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดให้ต้องเริ่มต้นจากกระบวนการใดเป็นสำคัญ

- ก. การฟ้องร้องคดีต่อศาลปกครองทันที
- ข. การแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนอย่างเป็นธรรม
- ค. การลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง
- ง. การชดเชยค่าเสียหายเป็นตัวแทนให้แก่ผู้ร้องเรียน

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: ตามพันธกิจระบุว่า "การแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเป็นธรรม" ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขที่ถูกต้อง

.....

ข้อ 86. หากผู้ตรวจการแผ่นดินพบว่ามี "กฎหมาย" ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน พันธกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดให้ดำเนินการอย่างไร

- ก. ใช้อำนาจยกเลิกกฎหมายนั้นทันที
- ข. สั่งการให้รัฐสภาแก้ไขกฎหมายโดยเร่งด่วน
- ค. เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม
- ง. นำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติยกเว้นการใช้กฎหมาย

เฉลย: ค.

คำอธิบาย: พันธกิจข้อสามระบุชัดเจนว่าเป็น "การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม" (ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่มีอำนาจยกเลิกกฎหมายได้เอง แต่มีหน้าที่เสนอแนะ)

.....

ข้อ 87. พันธกิจข้อใดที่เชื่อมโยงผู้ตรวจการแผ่นดินเข้ากับการตรวจสอบความรับผิดชอบของรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญโดยตรง

- ก. การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่ยั่งยืน
- ข. รายงานการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ
- ค. การแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเป็นธรรม
- ง. การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: พันธกิจข้อที่สี่กำหนดหน้าที่ในการ "รายงานการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ" ซึ่งเป็นการติดตามว่ารัฐได้ทำหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือไม่

ข้อ 88. ข้อใดจัดอยู่ในพันธกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินที่เปิดช่องให้สามารถรองรับกฎหมายใหม่ ๆ หรือภารกิจที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

- ก. การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่ยั่งยืน
- ข. รายงานการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ
- ค. การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย
- ง. การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

เฉลย: ง.

คำอธิบาย: พันธกิจข้อสุดท้ายระบุว่า "การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น" ซึ่งครอบคลุมอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่น ๆ จะบัญญัติเพิ่มเติมไว้

ข้อ 89. ข้อใดไม่ใช่พันธกิจ (Mission) ของผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่กำหนดไว้

- ก. การแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเป็นธรรม
- ข. การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม
- ค. การพิพากษาคดีความผิดทุจริตของข้าราชการระดับสูง
- ง. รายงานการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

เฉลย: ค.

คำอธิบาย: ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ใช่ศาล จึงไม่มีหน้าที่หรืออำนาจในการ "พิพากษาคดี" ส่วนข้ออื่น ๆ เป็นพันธกิจที่ระบุไว้ทั้งหมด